

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. lokakuuta 2022
(OR. en)

13625/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0334(NLE)

FREMP 212
JAI 1320
COVID-19 166
FRONT 368
MI 747
SAN 563
TRANS 645
IPCR 96
COCON 54

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	14. lokakuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 681 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana annetun suosituksen (EU) 2022/107 muuttamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 681 final.

Liite: COM(2022) 681 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 14.10.2022
COM(2022) 681 final

2022/0334 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

**koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi
covid-19-pandemian aikana annetun suosituksen (EU) 2022/107 muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Kun komissio hyväksyi 25. marraskuuta 2021 ehdotuksen, josta tuli neuvoston suositus (EU) 2022/107 koordinoitua lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana¹, epidemiologinen covid-19-tilanne poikkesi merkittävästi nykyisestä. Tuolloin huolta aiheuttanut deltamuunnos oli unionissa edelleen vallitseva. Yli kymmenen kuukautta myöhemmin erittäin tarttuvasta omikronmuunnoksesta – eri alamuunnoksineen – on tullut vallitseva muunnos unionissa.²

Omikron on vähemmän vakava kuin aiemmin havaittu deltamuunnos, minkä voidaan ainakin osittain katsoa johtuvan rokottamisen ja aiemman tartunnan suojaavasta vaikutuksesta.³ Tämän seurauksena ja yhdistettynä kohentuneeseen suojatasoon terveydenhuoltojärjestelmiin kohdistuva paine pysyy tällä hetkellä hallittavissa, myös hetkellisten infektiokuippujen, kuten kesällä 2022 havaitun omikron BA.4- ja BA.5-alamuunnosten aiheuttaman aallon, aikana.

Kuten komissio on jatkuvasti korostanut, covid-19-pandemian johdosta käyttöön otetut vapaan liikkuvuuden rajoitukset eivät saa ylittää sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä kansanterveyden turvaamiseksi. Kuten suosituksen (EU) 2022/107 1 ja 2 kohdassa todetaan, tällaiset rajoitukset olisi tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti poistettava heti, kun epidemiologinen tilanne sen sallii. Elokuuhun 2022 mennessä jäsenvaltiot olivat poistaneet kaikki toimenpiteet, jotka vaikuttavat henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen unionissa, myös vaatimuksen, että matkustajilla on oltava EU:n digitaalinen koronatodistus.

Nykytilanteen huomioon ottamiseksi komissio ehdottaa suosituksessa (EU) 2022/107 esitetyn lähestymistavan mukauttamista. Suosituksessa olisi erityisesti korostettava, että pandemian tässä vaiheessa jäsenvaltioiden ei periaatteessa pitäisi asettaa mitään pandemiaan liittyviä rajoituksia henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle kansanterveydellisten syiden perusteella. Kesän 2022 aalto on esimerkki siitä, miten viruksen voimakas leviäminen uuden huolta aiheuttavan muunnoksen ilmaantua ei välttämättä aiheuta merkittäviä paineita kansallisille terveydenhuoltojärjestelmille. Tämä osoittaa varovaisen lähestymistavan tärkeyden harkittaessa matkustusrajoitusten käyttöönottoa tapausten lukumäärän tai uuden muunnoksen ilmaantumisen perusteella.

Toisaalta kuten komissio totesi 2. syyskuuta 2022 antamassaan tiedonannossa⁴, maailmanlaajuinen covid-19-pandemia ei kuitenkaan ole ohi. Uudet tartunta-aallot, jotka voivat aiheuttaa epidemiologisen tilanteen huononemisen, muun muassa uusien huolta aiheuttavien muunnosten ilmaantumisen vuoksi, eivät ole poissuljettuja. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) ilmoittikin 7. lokakuuta 2022, että epidemiologinen tilanne viittaa tartuntojen kasvuun useimmissa jäsenvaltioissa mutta liikkeellä olevien muunnosten jakautumisessa ei näytä tapahtuneen muutosta.⁵ Tämän vuoksi komissio kehotti jäsenvaltioita jatkamaan valmiustoimien koordinoitua koko unionissa. Osana näitä toimia Euroopan parlamentti ja neuvosto jatkoivat 29. kesäkuuta 2022 EU:n

¹ EUVL L 18, 27.1.2022, s. 110.

² <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical>

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n toimet covid-19-pandemiaan vastaamiseksi: valmistautuminen syksyyn ja talveen 2023 (COM(2022) 452 final).

⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews>

digitaalista koronatodistusta koskevan asetuksen (EU) 2021/953⁶ soveltamisaikaa 30. kesäkuuta 2023 saakka.

EU:n digitaalista koronatodistusta koskevan kehyksen voimassaolon jatkamisella varmistetaan, että unionin kansalaiset voivat edelleen hyötyä yhteentoimivista ja vastavuoroisesti hyväksytyistä covid-19-rokotus-, testaus- ja parantumistodistuksista tilanteissa, joissa jäsenvaltiot saattavat pitää välttämättömänä ottaa väliaikaisesti uudelleen käyttöön tiettyjä vapaan liikkuvuuden rajoituksia kansanterveyssyistä. Samalla on tärkeää korostaa, että asetus (EU) 2021/953 ei millään tavoin velvoita jäsenvaltioita vaatimaan vapaan liikkuvuuden yhteydessä näyttöä rokotuksesta, testauksesta tai parantumisesta.⁷

Jos jäsenvaltio katsoo epidemiologisen tilanteen vakavan huononemisen vuoksi, että vapaan liikkuvuuden rajoitukset ovat kuitenkin kansanterveyden turvaamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhteisia, rajoitukset olisi rajoitettava siihen, että matkustajilla on oltava voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus. Jotta voitaisiin määrittää, voidaanko tilannetta luonnehtia epidemiologisen tilanteen vakavaksi huononemiseksi, jäsenvaltioiden olisi erityisesti otettava huomioon covid-19-taudin aiheuttama rasite terveydenhuoltojärjestelmälleen ja etenkin sairaala- ja tehohoitopotilaiden lukumäärä. ECDC julkaisee tähän liittyviä tietoja epidemiologisen tilanteen kehityksestä.⁸

Jäsenvaltioiden olisi myös arvioitava, onko todennäköistä, että rajoituksilla on myönteinen vaikutus epidemiologiseen tilanteeseen, kuten merkittävä kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään kohdistuvan rasisien väheneminen, kun otetaan huomioon, että kotimaiset tekijät vaikuttavat epidemiologiseen tilanteeseen yleensä voimakkaammin kuin rajatylittävä matkustaminen. Tällaisissa tilanteissa kotimaiset hillitsemistoimenpiteet, kuten kasvomaskin käyttö, ilmanvaihto ja lähikontaktien välttäminen, pikemminkin kuin matkustusrajoitukset, saattavat hidastaa tehokkaasti covid-19:n leviämistä, jos ne toteutetaan varhaisessa vaiheessa ja kattavasti ja yhteisö noudattaa niitä riittävästi.⁹

Henkilöiltä mahdollisesti vaadittavan EU:n digitaalisen koronatodistuksen osalta olisi suosituksessa (EU) 2022/107 otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2022/1034¹⁰ tehdyt muutokset. Ensinnäkin olisi selvennettävä, että muut

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1034, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetun asetuksen (EU) 2021/953 muuttamisesta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 37). Asetusta täydentää kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskeleville tai asuville kolmansien maiden kansalaisille covid-19-pandemian aikana sekä kyseisten todistusten todentamiseksi ja hyväksymiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/954 muuttamisesta 29 päivänä kesäkuuta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1035 (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 46).

⁷ Katso myös asetuksen (EU) 2021/953 johdanto-osan 14 kappale: ”Tämän asetuksen tarkoituksena on helpottaa suhteellisuus- ja syrjimättömyysperiaatteiden soveltamista, kun on kyse vapaata liikkuvuutta koskevista rajoituksista covid-19-pandemian aikana, samalla kun tavoitellaan kansanterveyden korkeatasoista suojelua. Sitä ei saisi tulkita niin, että sillä helpotettaisiin vapaata liikkuvuutta koskevien rajoitusten tai muiden perusoikeuksien rajoitusten käyttöönottoa pandemian johdosta tai kannustettaisiin tähän, koska rajoituksilla on haitallisia vaikutuksia unionin kansalaisiin ja yrityksiin.”

⁸ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews>

⁹ Ks. myös komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”COVID-19 - EU:n valmius- ja reagointitoimien ylläpitäminen: Katse eteenpäin” (COM(2022) 190 final).

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1034, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja

jäsenvaltiot voivat hyväksyä covid-19-rokotteiden klinisiin tutkimuksiin osallistuneille henkilöille myönnetty EU:n digitaaliset koronatodistukset perusteeksi poistaa näiltä henkilöiltä vapaata liikkuvuutta koskevat rajoitukset. Jotta helpotettaisiin niiden unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta, jotka ovat saaneet jonkin WHO:n hätätilannekäyttöön hyväksymän covid-19-rokotteiden, jäsenvaltioille olisi myös suositeltava, että ne hyväksyvät näistä rokotuksista annetut EU:n digitaaliset koronatodistukset. Lisäksi testaus- ja parantumistodistuksia voidaan nyt antaa laboratorioissa tehtyjen antigeenimääritysten perusteella.

Tietyt matkustajaryhmät olisi vapautettava mahdollisesta EU:n digitaalisen koronatodistuksen vaatimuksesta heidän erityistilanteensa tai välttämättömän tehtävänsä vuoksi. Nykyisen turvallisuustilanteen vuoksi on tärkeää, että luetteloon näistä matkustajaryhmistä sisällytetään nimenomaisesti diplomaatit, kansainvälisten järjestöjen henkilöstö, kansainvälisten järjestöjen kutsumat henkilöt, joiden fyysinen läsnäolo on välttämätöntä näiden järjestöjen moitteettoman toiminnan kannalta, sotilashenkilöstö, humanitaarisen avun työntekijät ja pelastuspalveluhenkilöstö. Luetteloon olisi sisällytettävä myös neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382¹¹ 2 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt, ja sen olisi oltava yhdenmukainen komission ehdotuksen¹² kanssa, joka koskee neuvoston suositusta unioniin suuntautuvaa matkustamista koskevasta koordinoitusta lähestymistavasta covid-19-pandemian aikana. Tämä ei kuitenkaan saisi estää jäsenvaltioita tarjoamasta rokotuksia ja testejä näille henkilöryhmille.

Jotta voitaisiin reagoida nopeasti uusiin SARS-CoV-2-muunnoksiin, olisi säilytettävä hätäjarru, jonka avulla EU:n digitaalisen koronatodistuksen lisäksi voidaan ottaa käyttöön muita toimenpiteitä. Jotta se vastaisi edellä esitettyjä muutoksia, olisi selvennettävä, että hätäjarrumenettelyä voitaisiin käyttää uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantuessa. Näin voitaisiin hidastaa sen leviämistä matkustusrajoitusten avulla, saada aikaa sairaalakapasiteetin lisäämiseen ja käynnistää rokotteiden kehitystyö. Hätäjarrua voitaisiin käyttää myös tilanteissa, joissa epidemiologinen tilanne huononee nopeasti ja vakavasti tavalla, joka viittaa uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantumiseen.

Jos jäsenvaltio alkaa vaatia voimassa olevan EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä tai toteuttaa lisätoimenpiteitä hätäjarrumenettelyn mukaisesti, sen olisi viipymättä ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) verkoston kautta ja annettava tietoa näiden matkustusrajoitusten syistä, odotetuista vaikutuksista, voimaantulosta ja kestosta. Jäsenvaltion olisi annettava tietoa myös siitä, miten näiden matkustusrajoitusten käyttöönotto on tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaista esimerkiksi kyseisen jäsenvaltion maantieteellisen sijainnin tai sen kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän erityisten haavoittuvuustekijöiden vuoksi.

Jotta saataisiin ajoissa merkityksellistä ja edustavaa tietoa huolta aiheuttavien tai seurantaa edellyttävien SARS-CoV-2-muunnosten ilmaantumisesta ja leviämisestä, jäsenvaltioiden olisi arvioitava eri SARS-CoV-2-muunnosten leviämistä yhteisössä valitsemalla edustavat näytteet

hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetun asetuksen (EU) 2021/953 muuttamisesta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 37).

¹¹ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1).

¹² COM(2022) 680 final.

sekvensointia varten, suoritettava geneettinen karakterisointi ja raportoitava muunnosten kartoituksen tulokset ECDC:n julkaisemien sekvensointiohjeiden¹³ mukaisesti.

On myös tärkeää varmistaa, että tiedot kaikista uusista toimenpiteistä ovat julkisesti saatavilla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuten komissio toteaa 2. syyskuuta 2022 antamassaan tiedonannossa, jäsenvaltioiden olisikin tehtävä kaikkensa varmistaakseen, että matkaa harkitsevat saavat riittävästi tietoa mahdollisista matkustusrajoituksista, joita heihin voidaan soveltaa, kun he saapuvat toiseen jäsenvaltioon. Re-Open EU - verkkoalusta¹⁴ on edelleen tärkeä tiedonhakupaikka kaikille EU:n alueella matkustaville.

Komissio ehdottaa myös, että liikennevalokartta¹⁵, jota ECDC on julkaissut neuvoston suosituksen (EU) 2020/1475¹⁶ antamisen jälkeen lokakuussa 2020, poistetaan käytöstä. Kartan päivitysmenetelmää mukautettiin epidemiologisen kehityksen vuoksi helmikuussa 2021¹⁷, kesäkuussa 2021¹⁸ ja tammikuussa 2022¹⁹. Sen viimeisimmässä mallissa käytettiin ilmoitettujen tautitapausten 14 vuorokauden määrää painotettuna rokotuskattavuudella, ja se perustui deltamuunnoksesta saatuihin kokemuksiin. Omikronmuunnoksen aiheuttamat suuret tartuntaluvut johtivat kuitenkin siihen, että suuri osa kartasta oli tummanpunaisena, vaikka kaikki jäsenvaltiot olivat poistaneet vapaan liikkuvuuden rajoituksensa. Lisäksi jäsenvaltioiden mukautettua testausjärjestelmiään monet alueet olivat tummanharmaita, koska ilmoitetut testausmäärät laskivat suosituksessa (EU) 2022/107 vahvistetun rajan alapuolelle. Kattavien väestöotosten painotus uusissa testausstrategioissa ei muutu lähitulevaisuudessa. Tämän seurauksena liikennevalokartta ei enää kuvaa asianmukaisesti unionin epidemiologista tilannetta. Jäsenvaltioiden ja komission kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen ECDC keskeytti jo tilapäisesti kartan julkaisemisen heinäkuussa 2022.

Tämän vuoksi komissio ehdottaa, että liikennevalokartan lisäksi poistetaan myös viittaukset tiettyihin lisätoimenpiteisiin, joita sovelletaan tummanpunaisilta alueilta matkustaviin henkilöihin. ECDC julkaisee joka tapauksessa edelleen tietoja merkityksellisistä epidemiologisista indikaattoreista.²⁰ Näin varmistetaan mahdollisuus jatkuvasti vertailla epidemiologista tilannetta eri alueilla, erityisesti jos epidemiologinen tilanne heikkenee.

Matkustajatietolomakkeen (PLF) toimittamisvelvoite EU:n sisäisessä matkustamisessa kontaktien jäljittämistä varten on myös yksi vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuva lisävaatimus. Tällainen vaatimus on näin ollen perusteltu vain, jos se on välttämätön ja oikeasuhteinen. Jäsenvaltiot eivät saisi vaatia lomaketta yksityisillä liikennevälineillä, kuten autoilla, polkupyörillä tai jalan, matkustavilta, koska heidän altistumisensa on väistämättä vähäisempää kuin julkisessa liikenteessä ja he yleensä tietävät, keitä heidän matkakumppaninsa ovat.

¹³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update>

¹⁴ <https://reopen.europa.eu/fi/>

¹⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

¹⁶ Neuvoston suositus (EU) 2020/1475, annettu 13 päivänä lokakuuta 2020, koordinoitua lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta (EUVL L 337, 14.10.2020, s. 3).

¹⁷ Neuvoston suositus (EU) 2021/119, annettu 1 päivänä helmikuuta 2021, koordinoitua lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta annetun suosituksen (EU) 2020/1475 muuttamisesta (EUVL L 36I, 2.2.2021, s. 1).

¹⁸ Neuvoston suositus (EU) 2021/961, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, koordinoitua lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta annetun suosituksen (EU) 2020/1475 muuttamisesta (EUVL L 213I, 16.6.2021, s. 1).

¹⁹ Suositus (EU) 2022/107.

²⁰ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews>

Toisaalta jos jäsenvaltiot haluavat aloittaa rajat ylittävien matkustajien kontaktien jäljittämisen, matkustajatietojen vaihtamiseen on käytettävissä yhteisiä välineitä, kuten EU:n matkustajatietolomake ja PLF-tietojenvaihtoaalusta, joiden avulla voidaan parantaa valmiuksia kontaktien jäljittämiseen ja vähentää samalla matkustajille ja liikenteenharjoittajille aiheutuvaa taakkaa. Jotta matkustajatietolomakkeita ei tarvittaisi, jäsenvaltiot voisivat mahdollisuuksien mukaan harkita olemassa olevien matkustajatietojen käyttöä kontaktien jäljittämiseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja tietosuojasääntöjä noudattaen.

Komissio jatkaa ECDC:n tuella suosituksen (EU) 2022/107 säännöllistä uudelleentarkastelua. Se ehdottaa epidemiologisen kehityksen perusteella tarvittaessa uusia muutoksia.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Tällä suosituksella pannaan täytäntöön voimassa olevat säännökset, jotka liittyvät vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen kansanterveyteen perustuvista syistä.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä suositus on yhdenmukainen unionin muiden politiikkojen kanssa, kansanterveyttä ja sisäraajatarkastuksia koskevat politiikat mukaan lukien.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (SEUT) ja erityisesti sen 21 artiklan 2 kohta, 168 artiklan 6 kohta ja 292 artikla.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

SEUT-sopimuksen 292 artiklan mukaan neuvosto voi antaa suosituksia. Artiklan mukaan neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta aina silloin, kun perussopimuksissa määrätään, että neuvosto hyväksyy säädöksen komission ehdotuksesta.

Tämä pätee tässä tapauksessa, koska yhdenmukainen lähestymistapa on tarpeen, jotta vältetään häiriöt, joita aiheutuu vapaata liikkuvuutta unionissa rajoittavista yksipuolisista ja riittämättömästi koordinoituista toimenpiteistä. SEUT-sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrättyistä ja niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu. Jos unionin tason toimet osoittautuvat tarpeellisiksi tämän tavoitteen saavuttamiseksi, Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen hyväksyä säännöksiä, joilla helpotetaan näiden oikeuksien käyttöä.

SEUT-sopimuksen 168 artiklan 6 kohdan mukaan neuvosto voi myös antaa komission ehdotuksesta suosituksia ihmisten terveyden korkeatasoisen suojelun varmistamiseksi kaikkien unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa.

- **Suhteellisuusperiaate**

Yksipuolisten tai koordinoimattomien toimenpiteiden hyväksyminen johtaa todennäköisesti epäjohtonmukaisiin ja hajanaisiin vapaan liikkuvuuden rajoituksiin, mikä aiheuttaa unionin kansalaisille epävarmuutta unionin oikeuksien käytössä. Ehdotuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotuksessa otetaan huomioon jäsenvaltioiden kanssa käydyt säännölliset keskustelut, epidemiatilanteen kehitystä koskevat tiedot ja saatavilla oleva tieteellinen näyttö.

- **Vaikutustenarviointi**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Vapaa liikkuvuus on Euroopan unionin perusoikeuskirjan 45 artiklassa vahvistettu perusoikeus. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojata muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään kansalaisuuteen perustuvat rajoitukset perussopimusten soveltamisalalla.

Kaikkien kansanterveyteen liittyvillä syillä perusteltujen, vapaata liikkuvuutta unionissa koskevien rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhteisia ja perustuttava puolueettomiin ja syrjimättömiin perusteisiin. Niiden on sovellettava halutun tavoitteen saavuttamiseen, eivätkä ne saa ylittää sitä, mikä on tavoitteen saavuttamiseksi välttämätöntä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei ole

5. LISÄTIEDOT

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Suosituksen (EU) 2022/107 ehdotetaan seuraavia muutoksia:

- Lähtökohtaisesti käytössä ei pitäisi olla pandemiaan liittyviä vapaan liikkuvuuden rajoituksia, kuten EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämisvelvoitetta.
- Jos vapaan liikkuvuuden rajoitukset ovat kuitenkin epidemiologisen tilanteen vakavan huononemisen vuoksi kansanterveyden turvaamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhteisia, niiden olisi rajoitettava EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämisvelvoitteeseen. Tästä velvoitteesta olisi vapautettava välttämättömistä syistä matkustavat henkilöt, lapset ja rajatyöntekijät. Jos jäsenvaltio ottaa käyttöön tällaisia rajoituksia, sen olisi toimitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille nopeasti tiedot niiden syistä, odotetuista vaikutuksista, voimaantulosta ja kestosta ja poistettava ne heti, kun epidemiologinen tilanne sen sallii. Rajoituksista olisi keskusteltava EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) verkostossa, jotta voidaan muun muassa varmistaa, että ne ovat johdonmukaisia kolmansista maista matkustamista koskevien sääntöjen kanssa.
- Jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä asetuksen (EU) 2021/953 mukaisesti annetut todistukset rokotuksista, jotka on annettu WHO:n hätätilannekäyttöön hyväksymillä covid-19-rokotteilla. Jäsenvaltiot voisivat myös hyväksyä asetuksen (EU) 2021/953

5 artiklan 5 kohdan nojalla annetut rokotustodistukset, jotka on annettu kliinisiin tutkimukseen osallistuneille.

- Testaustodistuksia koskevaan kohtaan sisällytetään myös sellaisiin laboratoriossa tehtäviin antigeenimäärityksiin perustuvat todistukset, jotka sisältyvät asetuksessa (EU) 2021/953 säädettyyn EU:n yhteiseen covid-19-taudin antigeenitestien luetteloon.
- Parantumistodistuksia koskeva kohta rajataan ristiviittaukseen asetukseen (EU) 2021/953 ottaen huomioon myös mahdollisuus antaa tällaisia todistuksia komission delegoidulla asetuksella (EU) 2022/256²¹ sallittujen antigeenitestien perusteella.
- Välttämättömistä syistä matkustavien henkilöiden luetteloon olisi sisällytettävä myös diplomaatit, kansainvälisten järjestöjen henkilöstö tai tällaisten järjestöjen kutsumat henkilöt, sotilashenkilöstö, humanitaariset avustustyöntekijät, pelastuspalveluhenkilöstö ja neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 2 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt, ja sen olisi oltava yhdenmukainen kolmansista maista matkustamista koskevassa neuvoston suosituksessa esitetyn luettelon kanssa.
- Lisätoimenpiteitä varten on hätäjarrumekanismi, jolla varmistetaan koordinoitu lähestymistapa uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantuessa.
- Jäsenvaltioiden olisi arvioitava eri SARS-CoV-2-muunnosten leviämistä yhteisössä valitsemalla edustavat näytteet sekvensointia varten, suoritettava geneettinen karakterisointi ja raportoitava muunnosten kartoituksen tulokset ECDC:n julkaisemien sekvensointiohjeiden mukaisesti.
- Jos jäsenvaltio käyttää hätäjarrua uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantumisen vuoksi, se ei saisi vaatia karanteenia tai omaehtoista eristäytymistä matkustajilta, jotka matkustavat olennaisen tärkeää tehtävää tai tarvetta varten, eikä rajatyöntekijöiltä.
- Suosituksen liitteessä esitetty EU:n liikennevalokartta ja sitä koskevat viittaukset 17–19 kohdassa poistetaan, mukaan lukien viittaukset tummanpunaisiin alueisiin.
- Matkustajatietolomaketta koskevaa kohtaa mukautetaan 2. syyskuuta 2022 annetun komission tiedonannon mukaiseksi ja suositetaan, että jäsenvaltiot eivät edellytä lomakkeen toimittamista yksityisellä kulkuneuvolla matkustavilta tai jalankulkijoilta.

²¹ Komission delegoitu asetus (EU) 2022/256, annettu 22 päivänä helmikuuta 2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/953 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse taudista parantumista koskevien todistusten myöntämisestä pika-antigeenitestien perusteella (EUVL L 42, 23.2.2022, s. 4).

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana annetun suosituksen (EU) 2022/107 muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 21 artiklan 2 kohdan, 168 artiklan 6 kohdan ja 292 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto antoi 25 päivänä tammikuuta 2022 suosituksen (EU) 2022/107¹ koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana ja suosituksen (EU) 2020/1475 korvaamisesta. Suosituksessa (EU) 2022/107 noudatetaan covid-19-pandemiaan liittyviä vapaan liikkuvuuden rajoituksia koskevaa henkilölähtöistä lähestymistapaa suosittamalla, että henkilöön, jolla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/953² perusteella myönnetty voimassa oleva todistus, jäljempänä 'EU:n digitaalinen koronatodistus', ei periaatteessa pitäisi soveltaa lisärajoituksia, kuten testejä tai karanteenia, riippumatta lähtöpaikasta unionissa. Henkilöitä, joilla ei ole voimassa olevaa EU:n digitaalista koronatodistusta, voitaisiin vaatia tekemään testi ennen saapumista tai 24 tunnin kuluessa saapumisesta. Suosituksella (EU) 2022/107 mukautettiin myös neuvoston suosituksella (EU) 2020/1475³ perustetun ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen viikoittain julkaiseman, alueellisen tason epidemiologista tilannetta koko unionissa kuvaavan liikennevalokartan päivitysmenetelmiä.
- (2) Kun komissio hyväksyi 25 päivänä marraskuuta 2021 ehdotuksen⁴, josta tuli neuvoston suositus (EU) 2022/107, epidemiologinen covid-19-tilanne poikkesi

¹ Neuvoston suositus (EU) 2022/107, annettu 25 päivänä tammikuuta 2022, koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana ja suosituksen (EU) 2020/1475 korvaamisesta (EUVL L 18, 27.1.2022, s. 110).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/953, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, kehiksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana (EUVL L 211, 15.6.2021, s. 1).

³ Neuvoston suositus (EU) 2020/1475, annettu 13 päivänä lokakuuta 2020, koordinoidusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta (EUVL L 337, 14.10.2020, s. 3).

⁴ Ehdotus neuvoston suositukseksi koordinoidusta lähestymistavasta turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana ja suosituksen (EU) 2020/1475 korvaamisesta (COM(2021) 749 final).

merkittävästi nykyisestä. Tuolloin huolta aiheuttava deltamuunnos oli unionissa edelleen vallitseva. Yli kymmenen kuukautta myöhemmin erittäin tarttuvasta omikronmuunnoksesta eri alamuunnoksineen on tullut vallitseva muunnos unionissa.

- (3) Omikron on vähemmän vakava kuin aiemmin havaittu deltamuunnos, minkä voidaan ainakin osittain katsoa johtuvan rokottamisen ja aiemman tartunnan suojaavasta vaikutuksesta.⁵ Tämän seurauksena ja yhdistettynä rokottamisen ja aiempien tartuntojen ansiosta kohentuneeseen suojatasoon terveydenhuoltojärjestelmiin kohdistuva paine pysyy tällä hetkellä hallittavissa, myös hetkellisten infektiohuippujen, kuten kesällä 2022 havaitun omikron BA.4- ja BA.5-alamuunnosten aiheuttaman aallon, aikana.
- (4) Covid-19-pandemian johdosta käyttöön otettavat vapaan liikkuvuuden rajoitukset eivät saa ylittää sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä kansanterveyden turvaamiseksi. Kuten suosituksen (EU) 2022/107 1 ja 2 kohdassa todetaan, tällaiset rajoitukset olisi tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti poistettava heti, kun epidemiologinen tilanne sen sallii. Elokuuhun 2022 mennessä kaikki jäsenvaltiot olivat poistaneet kaikki toimenpiteet, jotka vaikuttavat henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen unionissa, myös vaatimuksen, että matkustajilla on oltava EU:n digitaalinen koronatodistus.
- (5) Sen vuoksi suosituksessa (EU) 2022/107 esitettyä lähestymistapaa olisi mukautettava. Suositusta olisi muutettava siten, että jäsenvaltioiden ei periaatteessa pitäisi asettaa mitään pandemiaan liittyviä rajoituksia henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle kansanterveydellisten syiden perusteella. Kesän 2022 aalto on esimerkki siitä, miten viruksen voimakas leviäminen uuden huolta aiheuttavan muunnoksen ilmaantua ei välttämättä aiheuta merkittäviä paineita kansallisille terveydenhuoltojärjestelmille. Tämä osoittaa varovaisen lähestymistavan tärkeyden harkittaessa henkilöiden vapaan liikkuvuuden rajoitusten käyttöönottoa tapausten lukumäärän tai uuden muunnoksen ilmaantumisen perusteella.
- (6) Toisaalta maailmanlaajuinen covid-19-pandemia ei ole ohi. Uudet tartunta-aallot, jotka voivat aiheuttaa epidemiologisen tilanteen huononemisen, muun muassa uusien huolta aiheuttavien muunnosten ilmaantumisen vuoksi, eivät ole mahdottomia. Sen vuoksi on tärkeää jatkaa valmiustoimien koordinoitua koko unionissa. Osana näitä toimia Euroopan parlamentti ja neuvosto jatkoivat 29 päivänä kesäkuuta 2022 EU:n digitaalista koronatodistusta koskevan asetuksen (EU) 2021/953 soveltamisaikaa 30 päivään kesäkuuta 2023.
- (7) EU:n digitaalista koronatodistusta koskevan kehyksen voimassaolon jatkamisella varmistetaan, että unionin kansalaiset voivat edelleen hyötyä yhteentoimivista ja vastavuoroisesti hyväksytyistä covid-19-rokotus-, testaus- ja parantumistodistuksista tilanteissa, joissa jäsenvaltiot saattavat pitää välttämättömänä ottaa väliaikaisesti uudelleen käyttöön tiettyjä vapaan liikkuvuuden rajoituksia kansanterveyssyistä. Samalla on tärkeää korostaa, että asetus (EU) 2021/953 ei millään tavoin velvoita jäsenvaltioita vaatimaan vapaan liikkuvuuden yhteydessä näyttöä rokotuksesta, testauksesta tai parantumisesta.
- (8) Jos jäsenvaltio katsoo epidemiologisen tilanteen vakavan huononemisen vuoksi, että vapaan liikkuvuuden rajoitukset ovat kuitenkin kansanterveyden turvaamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhteisia, rajoitukset olisi rajoitettava siihen, että matkustajilla on oltava voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus. Tällaisissa tilanteissa ei

⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical>

pitäisi edellyttää karanteenia, omaehtoista eristäytymistä tai lisätestausta unionissa matkustavilta henkilöiltä, joilla on voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus. Jotta voitaisiin määrittää, voidaanko tilannetta luonnehtia epidemiologisen tilanteen vakavaksi huononemiseksi, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon covid-19-taudin aiheuttama rasite terveydenhuoltojärjestelmälleen ja etenkin sairaala- ja tehohoitopotilaiden lukumäärä. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus julkaisee tähän liittyviä tietoja epidemiologisen tilanteen kehityksestä.

- (9) Jäsenvaltioiden olisi myös arvioitava, onko todennäköistä, että rajoituksilla on myönteinen vaikutus epidemiologiseen tilanteeseen, kuten merkittävä kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään kohdistuvan rasitteen väheneminen, kun otetaan huomioon, että kotimaiset tekijät vaikuttavat epidemiologiseen tilanteeseen yleensä voimakkaammin kuin rajatylittävä matkustaminen. Tällaisissa tilanteissa kotimaiset hillitsemistoimenpiteet, kuten kasvomaskin käyttö, ilmanvaihto ja lähikontaktien välttäminen, pikemminkin kuin matkustusrajoitukset, saattavat hidastaa tehokkaasti covid-19:n leviämistä, jos ne toteutetaan varhaisessa vaiheessa ja kattavasti ja yhteisö noudattaa niitä riittävästi.⁶
- (10) Henkilöiltä mahdollisesti vaadittavan EU:n digitaalisen koronatodistuksen osalta olisi suosituksessa (EU) 2022/107 otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2022/1034⁷ asetukseen (EU) 2021/953 tehdyt muutokset. Ensinnäkin olisi mainittava, että muut jäsenvaltiot voivat hyväksyä covid-19-rokotteiden kliinisiin tutkimuksiin osallistuneille henkilöille myönnetty EU:n digitaaliset koronatodistukset vapaata liikkuvuutta koskevien rajoitusten poistamiseksi. Jotta helpotettaisiin niiden unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta, jotka ovat saaneet jonkin WHO:n hätätilannekäyttöön hyväksymän covid-19-rokotteen, jäsenvaltioille suositellaan myös, että ne hyväksyvät näistä rokotuksista annetut EU:n digitaaliset koronatodistukset. Lisäksi testaus- ja parantumistodistuksia voidaan nyt antaa laboratorioissa tehtävien antigeenimääritysten perusteella.
- (11) Tietyt matkustajaryhmät olisi vapautettava mahdollisesta EU:n digitaalisen koronatodistuksen vaatimuksesta heidän erityistilanteensa tai välttämättömän tehtävänsä vuoksi. Nykyisen turvallisuustilanteen vuoksi on tärkeää, että luetteloon sisällytetään nimenomaisesti diplomaatit, kansainvälisten järjestöjen henkilöstö, kansainvälisten järjestöjen kutsumat henkilöt, joiden fyysinen läsnäolo on välttämätöntä näiden järjestöjen moitteettoman toiminnan kannalta, sotilashenkilöstö, humanitaarisen avun työntekijät ja pelastuspalveluhenkilöstö. Luetteloon olisi sisällytettävä myös neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382⁸ 2 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt, ja sen olisi oltava yhdenmukainen neuvoston

⁶ Ks. myös komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”COVID-19 – EU:n valmius- ja reagointitoimien ylläpitäminen: Katse eteenpäin” (COM(2022) 190 final).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1034, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, kehiksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetun asetuksen (EU) 2021/953 muuttamisesta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 37).

⁸ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1).

suosituksen (EU) 2022/XXXX⁹ kanssa. Tämä ei kuitenkaan saisi estää jäsenvaltioita tarjoamasta rokotuksia ja testejä näille henkilöryhmille.

- (12) Jotta uusiin SARS-CoV-2-muunnoksiin voitaisiin reagoida nopeasti, olisi säilytettävä hätäjarru eli mahdollisuus toteuttaa muita toimenpiteitä EU:n digitaalisen koronatodistuksen lisäksi. Hätäjarrumenettelyä voitaisiin käyttää uuden huolta aiheuttavan tai seurantaan edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantuessa, jotta voitaisiin hidastaa sen leviämistä matkustusrajoitusten avulla, saada aikaa sairaalakapasiteetin lisäämiseen ja käynnistää rokotteiden kehitystyö. Hätäjarrumenettelyä voitaisiin käyttää myös tilanteissa, joissa epidemiologinen tilanne huononee nopeasti ja vakavasti tavalla, joka viittaa uuden huolta aiheuttavan tai seurantaan edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantumiseen.
- (13) Jos jäsenvaltio alkaa vaatia voimassa olevan EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä tai toteuttaa lisätoimenpiteitä hätäjarrumenettelyn mukaisesti, sen olisi viipymättä ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) verkoston kautta ja annettava tietoa näiden matkustusrajoitusten syistä, odotetuista vaikutuksista, voimaantulosta ja kestosta. Sen olisi annettava tietoa myös siitä, miten näiden matkustusrajoitusten käyttöönotto on tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaista esimerkiksi kyseisen jäsenvaltion maantieteellisen sijainnin tai sen kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän erityisten haavoittuvuustekijöiden vuoksi. Näin myös varmistettaisiin johdonmukaisuus kolmansista maista matkustamista koskevien sääntöjen kanssa.
- (14) Jotta huolta aiheuttavien tai seurantaan edellyttävien SARS-CoV-2-muunnosten ilmaantumisesta ja leviämisestä saataisiin ajoissa merkityksellistä ja edustavaa tietoa, jäsenvaltioiden olisi arvioitava eri SARS-CoV-2-muunnosten leviämistä yhteisössä valitsemalla edustavat näytteet sekvensointia varten, suoritettava geneettinen karakterisointi ja raportoitava muunnosten kartoituksen tulokset Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen julkaisemien sekvensointiohjeiden¹⁰ mukaisesti.
- (15) On myös edelleen tärkeää varmistaa, että tiedot kaikista uusista toimenpiteistä ovat julkisesti saatavilla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuten komissio toteaa 2 päivänä syyskuuta 2022 antamassaan tiedonannossa¹¹, jäsenvaltioiden olisikin tehtävä kaikkensa varmistaakseen, että matkaa harkitsevat saavat riittävästi tietoa mahdollisista matkustusrajoituksista, joita heihin voidaan soveltaa heidän saapuessaan toiseen jäsenvaltioon. Re-Open EU -verkkoalusta on edelleen tärkeä tiedonhakupaikka kaikille unionin alueella matkustaville.
- (16) On aiheellista lakata julkaisemasta liikennevalokarttaa, jota Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus on julkaissut siitä alkaen, kun suositus (EU) 2020/1475 hyväksyttiin lokakuussa 2020. Kartan päivittämismenetelmää on muutettu epidemiologisen kehityksen vuoksi useita kertoja. Sen viimeisimmässä mallissa käytettiin ilmoitettujen tautitapausten 14 vuorokauden määrää painotettuna rokotuskattavuudella, ja se perustui deltamuunnoksesta saatuihin kokemuksiin.

⁹ Neuvoston suositus (EU) 2022/XXXX unioniin suuntautuvaa matkustamista koskevasta koordinoitusta lähestymistavasta covid-19-pandemian aikana ja neuvoston suosituksen (EU) 2020/912 korvaamisesta (EUVL L XX, Y.Z.2022, s. XX).

¹⁰ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update>

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n toimet covid-19-pandemiaan vastaamiseksi: valmistautuminen syksyyn ja talveen 2023 (COM(2022) 452 final).

Omikronmuunnoksen aiheuttamat suuret tartuntaluvut johtivat kuitenkin siihen, että suuri osa kartasta oli tummanpunaisena, vaikka kaikki jäsenvaltiot olivat poistaneet vapaan liikkuvuuden rajoituksensa. Lisäksi jäsenvaltioiden mukauttaessa testausjärjestelmiään monet alueet olivat tummanharmaita, koska ilmoitetut testausmäärät laskivat suosituksessa (EU) 2022/107 vahvistetun rajan alapuolelle. Kattavien väestöotosten painotus uusissa testausstrategioissa ei muutu lähitulevaisuudessa. Tämän seurauksena liikennevalokartta ei enää kuvaa asianmukaisesti unionin epidemiologista tilannetta. Jäsenvaltioiden ja komission kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus keskeytti jo tilapäisesti kartan julkaisemisen heinäkuussa 2022.

- (17) Tämän vuoksi suosituksesta (EU) 2022/107 olisi poistettava liikennevalokartan lisäksi viittaukset tiettyihin lisätoimenpiteisiin, joita sovelletaan tummanpunaisilta alueilta matkustaviin henkilöihin.
- (18) Matkustajatietolomakkeen (PLF) toimittamisvelvoite EU:n sisäisessä matkustamisessa kontaktien jäljittämistä varten on yksi vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuva lisävaatimus. Tällainen vaatimus on näin ollen perusteltu vain, jos se on välttämätön ja oikeasuhteinen. Jäsenvaltiot eivät saisi vaatia lomaketta yksityisillä liikennevälineillä, kuten autoilla, polkupyörillä tai jalan, matkustavilta, koska heidän altistumisensa on väistämättä vähäisempää kuin julkisessa liikenteessä ja he yleensä tietävät, keitä heidän matkakumppaninsa ovat.
- (19) Toisaalta jos jäsenvaltiot haluavat aloittaa rajat ylittävien matkustajien kontaktien jäljittämisen, matkustajatietojen vaihtamiseen on käytettävissä yhteisiä välineitä, kuten EU:n matkustajatietolomake ja PLF-tietojenvaihtoalusta, joiden avulla voidaan parantaa valmiuksia kontaktien jäljittämiseen ja vähentää samalla matkustajille ja liikenteenharjoittajille aiheutuvaa taakkaa. Jotta matkustajatietolomakkeita ei tarvittaisi, jäsenvaltiot voisivat mahdollisuuksien mukaan harkita olemassa olevien matkustajatietojen käyttöä kontaktien jäljittämiseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja tietosuojasääntöjä noudattaen.
- (20) Komission olisi Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen tuella jatkettava suosituksen (EU) 2022/107 säännöllistä uudelleentarkastelua ja toimitettava havaintonsa neuvoston tarkasteltavaksi sekä niiden ohessa tarvittaessa ehdotus suosituksen muuttamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Muutetaan suositus (EU) 2022/107 seuraavasti:

- (1) Korvataan 10 kohdan jälkeen otsikko ”Koordinoitu kehys turvallisen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana” seuraavasti:
”Koordinoitu kehys vapaalle liikkuvuudelle covid-19-pandemian aikana”.
- (2) Korvataan 11 kohta seuraavasti:
”11. Jäsenvaltioiden ei pitäisi asettaa pandemiaan liittyviä rajoituksia henkilöiden oikeudelle vapaaseen liikkuvuuteen kansanterveydellisistä syistä lukuun ottamatta 11 a ja 22 kohdassa tarkoitettuja tilanteita.”
- (3) Lisätään 11 a, 11 b ja 11 c kohta seuraavasti:
”11 a. Jäsenvaltion olisi otettava käyttöön pandemiaan liittyviä rajoituksia henkilöiden oikeudelle vapaaseen liikkuvuuteen kansanterveydellisistä syistä ainoastaan 1–10 kohdassa esitettyjen yleisten periaatteiden mukaisesti

epidemiologisen tilanteen huonontuessa vakavasti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 22 kohdassa vahvistetun hätäjarrumenettelyn soveltamista.

Jotta ensimmäistä alakohtaa sovellettaessa voitaisiin määrittää, voidaanko tilanteen luonnehtia huonontuneen vakavasti, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon erityisesti covid-19-taudin aiheuttama rasite terveydenhuoltojärjestelmälleen ja etenkin sairaala- ja tehohoitopotilaiden lukumäärä.

Ennen tällaisten rajoitusten käyttöönottoa asianomaisen jäsenvaltion olisi arvioitava, onko todennäköistä, että niillä saavutetaan myönteinen vaikutus epidemiologiseen tilanteeseen, mukaan lukien kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään kohdistuvan rasituksen merkittävä väheneminen.

Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen olisi annettava jäsenvaltioille ja komissiolle säännöllisesti tietoja epidemiologisen tilanteen kehityksestä.

11 b. Jos jäsenvaltio asettaa rajoituksia 11 a kohdan nojalla, matkustajilta olisi edellytettävä ainoastaan, että heillä on asetuksen (EU) 2021/953 mukaisesti annettu voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus, joka täyttää 12 kohdan edellytykset.

Tässä yhteydessä olisi sovellettava seuraavia poikkeuksia:

- (a) 16 kohdassa esitetyt poikkeukset vaatimuksesta, jonka mukaan henkilöillä on oltava voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus;
- (b) lisätoimenpiteet, jotka on otettu käyttöön 22 kohdassa tarkoitetulla hätäjarrumenettelyllä uusien huolta aiheuttavien tai seurantaan edellyttävien SARS-CoV-2-muunnosten leviämisen hidastamiseksi.

11 c. Jos jäsenvaltio asettaa rajoituksia 11 a kohdan nojalla, sen olisi viipymättä ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille jäsenvaltioille EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) verkoston kautta. Jäsenvaltion olisi toimitettava ilmoituksessaan seuraavat tiedot:

- (a) rajoituksen syyt, mukaan lukien sen tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisuus;
- (b) arvio rajoituksen odotettavissa olevasta vaikutuksesta epidemiologiseen tilanteeseen, myös kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmään kohdistuvan rasituksen osalta;
- (c) rajoituksen voimaantulo ja kesto.

Lisäksi tällaisista rajoituksista olisi keskusteltava IPCR-verkostossa muun muassa sen varmistamiseksi, että ne ovat yhdenmukaisia suosituksen (EU) 2022/XXXX kanssa.”

(4) Korvataan 12 kohta seuraavasti:

”12. Seuraavat EU:n digitaaliset koronatodistukset olisi hyväksyttävä, jos niiden aitous, voimassaolo ja eheys voidaan todentaa:

- (a) todistukset, jotka on annettu asetuksen (EU) 2021/953 mukaisesti kyseisen asetuksen 5 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun covid-19-rokotteesta tai WHO:n hätätilannekäyttöön hyväksymästä covid-19-rokotteesta ja jotka osoittavat, että haltija on
 - saanut täyden perusrokotussarjan, jonka viimeisestä annoksesta on kulunut vähintään 14 päivää; tai

- saanut yhden tai useamman lisäannoksen perusrokotussarjan jälkeen; edellyttäen, että asetuksessa (EU) 2021/953 säädetty hyväksyntäaika ei ole vielä päättynyt.

Jäsenvaltiot voisivat myös hyväksyä todistukset, jotka on annettu asetuksen (EU) 2021/953 5 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuista muista covid-19-rokotteista, tai todistukset, jotka on annettu asetuksen (EU) 2021/953 5 artiklan 5 kohdan neljännen alakohdan nojalla.

Komission olisi arvioitava säännöllisesti uudelleen a alakohdassa esitettyä lähestymistapaa uuden tieteellisen näytön perusteella;

- (b) asetuksen (EU) 2021/953 mukaisesti annetut testaustodistukset, joista käy ilmi negatiivinen testitulos, joka on saatu
 - enintään 72 tuntia ennen maahan saapumista, jos kyseessä on nukleiinihappotesti (NAAT-testi); tai
 - enintään 24 tuntia ennen maahan saapumista, jos kyseessä on terveysturvakomitean hyväksymään EU:n yhteiseen covid-19-antigeenitestien luetteloon¹² sisältyvä antigeenitesti.

Jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä molemmat testityypit liikkumisvapauden mukaista matkustamista varten.

Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan, että testaustodistukset annetaan mahdollisimman pian näytteenoton jälkeen;

- (c) asetuksen (EU) 2021/953 mukaisesti annetut taudista parantumista koskevat todistukset, mikäli asetuksessa säädetty hyväksyntäaika ei ole vielä päättynyt.”

(5) Korvataan 15 kohta seuraavasti:

”15. Jos jäsenvaltio ottaa käyttöön vaatimuksen, jonka mukaan henkilöllä on oltava voimassa oleva EU:n digitaalinen koronatodistus, niiltä henkilöiltä, joilla ei sitä ole, voitaisiin edellyttää NAAT-testi tai EU:n yhteisessä covid-19-antigeenitestien luettelossa mainittu antigeenitesti ennen maahan saapumista tai viimeistään 24 tuntia sen jälkeen. Tätä ei sovelleta henkilöihin, joilta 16 kohtaa noudattaen ei vaadita EU:n digitaalista koronatodistusta.”

(6) Korvataan 16 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) matkustajat, joilla on välttämätön tehtävä tai tarve, erityisesti:

- kuljetusalan työntekijät tai kuljetuspalveluntarjoajat, mukaan lukien sellaisten tavarankuljetusajoneuvojen kuljettajat ja miehistön jäsenet, jotka kuljettavat alueella käytettäviä tavaroita tai vain kulkevat alueen kautta;
- terveydenhuollon ammattilaiset;
- potilaat, jotka matkustavat pakottavista lääketieteellisistä tai perhesyistä;
- diplomaatit, kansainvälisten järjestöjen henkilöstön jäsenet, kansainvälisten järjestöjen kutsumat henkilöt, joiden fyysinen läsnäolo on välttämätöntä näiden järjestöjen moitteettoman toiminnan kannalta,

¹² Saatavilla sivustolla https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/high-quality-covid-19-testing_en

sotilashenkilöt, humanitaarisen avun työntekijät, pelastuspalvelutyöntekijät ja neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382¹³ 2 artiklan soveltamisalaan kuuluvat henkilöt;

- kauttakulkumatkustajat;
- merenkulkijat.”

(7) Poistetaan 16 kohdan jälkeen otsikko ”EU:n liikennevalokartta ja siihen perustuvat poikkeukset ja lisätoimenpiteet”.

(8) Poistetaan 17, 18 ja 19 kohta.

(9) Korvataan 20 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Jäsenvaltioiden tukemiseksi Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen olisi edelleen julkaistava tietoja huolta aiheuttavista tai seurantaa edellyttävistä SARS-CoV-2-muunnoksista.”

(10) Korvataan 21, 22 ja 23 kohta seuraavasti:

”21. Jäsenvaltioiden olisi arvioitava eri SARS-CoV-2-muunnosten leviämistä yhteisössä valitsemalla edustavat näytteet sekvensointia varten, suoritettava geneettinen karakterisointi ja raportoitava muunnosten kartoituksen tulokset Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen julkaisemien sekvensointiohjeiden mukaisesti.

22. Jos jäsenvaltio vaatii uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantumisen vuoksi matkustajia, mukaan lukien EU:n digitaalisen koronatodistuksen haltijoita, jotka ovat saapuneet sen alueelle, jäämään karanteeniin tai eristäytymään omaehtoisesti tai käymään testissä SARS-CoV-2-tartunnan varalta tai jos se asettaa tällaisten todistusten haltijoille muita rajoituksia, sen olisi ilmoitettava asiasta nopeasti komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä annettava tämän suosituksen 11 a kohdassa ja asetuksen (EU) 2021/953 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Nämä tiedot olisi mahdollisuuksien mukaan annettava 48 tuntia ennen tällaisten uusien rajoitusten käyttöönottoa. Tällaiset toimenpiteet olisi mahdollisuuksien mukaan rajoitettava aluetasolle.

Tätä olisi sovellettava myös tilanteissa, joissa epidemiologinen tilanne huononee nopeasti ja vakavasti tavalla, joka viittaa uuden huolta aiheuttavan tai seurantaa edellyttävän SARS-CoV-2-muunnoksen ilmaantumiseen.

23. Jos jäsenvaltio käynnistää hätäjarrun ja vaatii sen seurauksena kuljetusalan työntekijöiltä ja kuljetuspalveluntarjoajilta covid-19-infektion havaitsemiseksi tehtävää testiä, olisi käytettävä pika-antigeenitestejä eikä saisi vaatia karanteenia, jotta kuljetuksille ei aiheutuisi häiriöitä. Jos kuljetuksissa tai toimitusketjuissa aiheutuu häiriöitä, jäsenvaltioiden olisi välittömästi poistettava tai kumottava tällaiset järjestelmälliset testausvaatimukset, jotta voidaan turvata vihreiden kaistojen toiminta. Myöskään muilta 16 kohdan a ja b alakohdan soveltamisalaan kuuluvilta matkustajilta ei pitäisi edellyttää karanteenia tai omaehtoista eristäytymistä.”

(11) Korvataan 24 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

¹³ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1).

”Komissio voi Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen suorittaman muunnoksia koskevan uuden näytön säännöllisen arvioinnin ja SARS-CoV-2-muunnoksia käsittelevän eurooppalaisen asiantuntijaryhmän tekemän analyysin perusteella ehdottaa myös, että neuvosto keskustelee uudesta huolta aiheuttavasta tai seurantaa edellyttävästä SARS-CoV-2-muunnoksesta.”

(12) Korvataan 27 kohta seuraavasti:

”27. Jos jäsenvaltiot vaativat 11 a tai 22 kohdan yhteydessä henkilöitä, jotka matkustavat niiden alueelle joukkoliikennevälineillä, joissa on ennalta määrätty istumapaikka tai hytti, toimittamaan matkustajatietolomakkeen (PLF) tietosuoja vaatimusten mukaisesti kontaktien jäljittämistä varten, niiden olisi käytettävä EU Healthy Gateways -hankkeen puitteissa kehitettyä EU:n matkustajatietolomaketta¹⁴ ja liityttävä PLF-tietojenvaihtolustaan parantaakseen rajat ylittävien kontaktien jäljitysvalmiuksiaan kaikkien liikennemuotojen osalta. Jäsenvaltioiden ei pitäisi vaatia PLF-lomakkeen toimittamista matkustettaessa yksityisellä kulkuneuvolla. Mikäli se on kansallisen lainsäädännön nojalla ja tietosuoja sääntöjä noudattaen mahdollista, jäsenvaltiot voisivat myös harkita olemassa olevien matkustajatietojen käyttöä kontaktien jäljittämiseen.”

(13) Korvataan 29 ja 30 kohta seuraavasti:

”29. Asetuksen (EU) 2021/953 11 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi annettava asianomaisille sidosryhmille ja suurelle yleisölle ajoissa selkeää ja kattavaa tietoa vapaan liikkuvuutta koskevaan oikeuteen vaikuttavista toimenpiteistä ja niihin mahdollisesti liittyvistä vaatimuksista, kuten tarpeesta toimittaa PLF-lomake. Tämä koskee myös tietoa siitä, että tällaiset vaatimukset on poistettu tai että niitä ei ole. Tiedot olisi julkaistava myös koneellisesti luettavassa muodossa.

30. Jäsenvaltioiden olisi päivitettävä näitä tietoja säännöllisesti, ja ne olisi asetettava ajoissa saataville Re-Open EU -verkkoalustalla. Jäsenvaltioiden olisi toimitettava Re-open EU -alustalla myös tietoa mahdollisesta EU:n digitaalisten koronatodistusten kotimaisesta käytöstä.

Tiedot uusista toimenpiteistä olisi julkaistava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja pääsääntöisesti vähintään 24 tuntia ennen niiden voimaantuloa ottaen huomioon, että epidemiologisissa hätätilanteissa tarvitaan jonkin verran joustoa.”

(14) Kumotaan liite.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

¹⁴

<https://www.euplf.eu/en/home/index.html>